

šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

Cijena 20 dinara * Izdaje: Novinsko-izdavačko poduzeće Štampač Šibenik * Direktor MARKO JURKOVIĆ * Mjesečna pretplata za FNRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara * Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-8 * Telefon Štamparije 22-28 i 29-59

TITO

Ima li tista ljepe, sadržajnije i ljudske u životu jedne zemlje i njenih naroda, nego što je govoriti o liku čovjeka s čijim imenom je povezan procvat domovine, čije ime tumači i zavlju i narod i budućnost. Vrlo je tečko naći vodu naroda, koja bi bio toliko voljen, čitružen s toliko zahvalnosti i ljubavi naroda, kao što je drug Tito. Ne postoji nijedan državnik u svijetu kojemu se čitav jedan narod obraća tako neposredno i intimno kao mi smame Titu.

Tito — dovoljno je reći tu riječ da bi se kazalo sve. Ta jedina niječ sadrži tomu napisanih činiga o čovjeku čijim se imenom, dleom, obilježava veličina jednog naroda, njegova duša, jedna revolucija, jedna velika današnjica, jedno vrieme.

Shvatiti današnji svijet nemoguće je ako se ne shvatiti mjesto, uloga i značenje druga Tita u njemu. S imenom druga Tita vezana je dvadesetogodišnja neposredna prošlost svijeta, on je faktor sadašnjosti, ali je simbol, i više nego simbol, budućnosti.

Historija je još jednom vrlo lijepo i veoma jasno, na primjeru Jugoslavije i druga Tita, pokazala zašto, kada i kako u životima nekih naroda nastaju neki ljudi, kako se ti ljudi povezuju sa sudbinom tog naroda, zašto i kako mogu znaciti i u sudbinama drugih naroda.

Usred burnog dvadesetog stoljeća, već preko dvadeset godina, ime druga Tita ne silazi sa stranica svjetske štampe. S tim imenom u pjesmi, stotine hiljada Jugoslavena, s puškom i bez puške, borilo se za svoju slobodu, kroz pune četiri godine drugog svjetskog rata. S Titovim imenom na usnama deseci hiljada boraca su izginuli. To je ime budičilo i branioce Lenjigrada i francuske makije, to se ime izgovaralo i medu borcima za slobodu u sumama i pršušama drugih kontinenta. To je ime Hitler mirio, a kasnije ga ni Staljin nije volio. Ime je Titovo prešlo granice Europe, proširilo se na čitavi svijet, a narocito na narode Afrike, Azije i Južne Amerike.

Govoreći o liku druga Tita zar početi sa 1941. godinom? Ne! Preškočio bi se period od 20 i više godina teških robovanja i patnji, koje su joj prethodile kao velika priprema za novu historiju Jugoslavije. U tom periodu rastao je i uzdičao se kroz redove Komunističke partije čovjek koji će preuzeti mnoho kormilo i s njim za edino sudbinu naroda Jugoslavije. To je bio Tito. Njegovo ime oblikovalo se u tvorničkim radionicama, partijskim celijama, štrajkovima, čitavoj borbi radničke klase, na oktobarskim baničadama, policijskim poternicama, glavnjacama i zatvorima, u ogulinjskoj kuli, mučilištu Mitrvice i Lepoglave. Na sudskim procesima odjekivali su njegove optužbe u ime Partije i naroda protiv tužitelja, suda i režima. To su bila njegova teška sveucišta koja će ga staviti na čelu jednog naroda, da bi ga poveo u revoluciju, na njegov najteži put u budućnosti.

Govoriti o liku druga Tita znači govoriti o najslavnijem razdoblju naše historije. Nagdje se on ne može odvojiti od nje, i nijednog trenutka. To je nerazdvojno jedinstvo jedne velike epopeje krunjene veličanstvenom pobjedom revolucije. Njoj je Tito dao sebe, ulio joj svoju dušu, snagu, znamah, vjeru, otvarajući vrata velikoj sutrašnjici. Ona je dala njega, on se rodio u njoj.

Počela je prva historijska godina koja će djejiti dva razdoblja historije naroda Jugoslavije. Prema njoj će se računati »do« i »od«, kao prema velikim historijskim prelomima. Ona je i danas granica toga što će još više isticati buduću polkuljenja.

Glas toga velikana čuo se u pozivu Tita i Centralnog komiteta KPJ: Na oružje, na ustankat, u borbu na život i smrt! Objavljen je rat u ime goloručkog naroda, njegove snage, spremnosti, odlučnosti, slavne prošlosti. Svjestan snage i veličine Partije i naroda, Tito ne zazire pred brojnim, do tad nepobjeditivim njemačkim divizijama koje potkoravaju čitavu Europu.

Oružje je na neprijateljskim vojnicima u njihovim sklidarištima. Odatle ga treba oteti, njime se boriti, njime pobijediti. To su riječi Tita. Njime pobijediti! Tito govoriti o pobedi prije nego što je imao još i jednog naoružanog vojnika. Ali on ga vidi — vidi čitavu armiju.

Tito poziv na ustanak odjeknuo je snažno i potresno. Njegov eho sve će jače odzvanjati s daljicom i vremenom. Taj borbeni početak za slobodu pokreće mase uraganskom snagom, budući ihovu prakrivenu moćnu snagu za sveopću narodnu borbu.

Bratstvo i jedinstvo naroda Jugoslavije! To je naše najjače oružje, njega treba iskovati i preklatiti. Ono je zalog velike budućnosti. To su Titove misli! A koliko je to veliko djelo, pokazali su već prvi dani revolucije.

Goloručke mase jurnule su na njemačke motorizirane kolone. Od goloručkog naroda niču naoružane čete, bataljoni, odredi, pretvarajući čitavu zemlju u veliko žarište borbe za slobodu.

Tito je svuda gdje se bježe bitke. On je u bataljonu, četi, u prvim redovima gdje fijuču

metci, gdje se prolamaju granate i eksplozije avionskih bombi. Tu je njegovo komandno mjesto revolucije. On trpi nevolje i patnje boraca, dijeli s njima radiost uspaha, težinu i bol za poginulima, bolest, glad, zimu, rane, sve nedaleće i teškoće. Oni mu otvaraju svoja srca, ispunjavaju mu se kao djeca, a on ih sluša, kao njihov najbliži drug. Često ga ne zapaze, ne prepozna ga, ne vjerujući da je tu medu njima u jeku bitke, da je u prvim redovima, ili na čelu kolone pri pribelazu opasnih cesta i pruga, pri proboru obruča. »Ne palji vatru, druže, kaže Tito prozebljem borcu, jer je neprijateljska avijacija stalno nad nama. — »Palio bih pa da mi zabranim i sam Tito«, odgovara borac i ne pomisljajući da je Tito tu, pored njega. Tito se nasmija, ali mu se ne otkrije. Da nije tako velik, ne bi mogao biti ni tako običan.

Nad Titom su se stvarali oblaci crninašem štuka i bijeljnom padobrana. Oko njega je zemlja poigravala od udara avionskih bombi. Padali su padobranci kao kiša. Nosiли su svii do posljednjeg Titova sliku, da bi ga prepoznali živa ili mrtva. Ali najutrišali su proleteri i skojevci ne žaleći sebe, jer su znali koga brane i radi čega. Padobranci su uništeni. Titovo ime odjeknulo je još snažnije čitavim svijetom. Ono je i ovom pobedom još više učvrstilo temelje nove Jugoslavije, njenog budućeg socijalističkog uređenja, koje je proglašeno 1. travnja 1945. godine.

Na razrušenoj zemlji, na užasnim tragovima

rata sav narod slavi pobjedu, slavi svog Tita i Partiju. Da li je to i kraj borbe? Ne! Otpočinje nova bitka, opet na juriš. Citava zemlja pretvara se u golemo gradilište. Tito je svuda kao i u bici, njegov duh vlasta svima, nadahnjuje graditelje. On je na svakom gradilištu, u mislima ljudi, u pjesmi, svuda u velikom delu obnove i izgradnje.

U jeku pobjeda i slavlja, 1948. godine zagrijalo je s Istoča. Na Tita, Partiju i čitav narod streljalo se povijesno dobro. Donešena je presuda: Poništava se revolucija, baca ličagu na herojsku borbu naroda Jugoslavije, na stotine tisuća poginulih boraca revolucije. To je bio strašniji udar od svega u prezivjelom. Titova ličnost, misao, bila je suviše krupna. Ona se nije dala staviti u nikakvu sjenu. Blistala je novim što je zračilo, što je vrijeđeno donosilo u borbi porobljenih, u novim oblicima revolucije i borbi za socijalizam, u novom odnosu prema čovjeku.

Da li će historija i njena nužnost stati? Da li će pokleknuti veliki narod, njegova slava — Partija, Tito? Ne! — Mi ne znamo klečati. Istina će pobijediti. To je bio glas čitavog naroda, njegove avangarde, njegove herojske borbe, glas Tita. Za istinu je bitka najteža ali i najslada. Istina je neuobičajena. Ona se probija ranije ili kasnije da bi pokazala svoje postojanje, svoju nepobjeditivost. Ona je bila na strani Tita, naše Partije i naših naroda.

Druži Tito ni danas ne rukovodi državom i Partijom, kao što nije ni revolucionom, s nekog visokog mesta udaljenog od naroda, već je on uvijek u prvim redovima, kao u ratu u prvim linijama, tamo gdje se boriti i graditi, u najužem dodiru s radnim ljudima, kao nekad s običnim borcima. Tamo je on dušom i tijelom.

Tito je naš. Nesamo naš. Njegovo djelo suviše je veliko da bi moglo ostati svojina samo jednog naroda. Kao što sva velika djela ma kog naroda postaju neminovno svojina cijelokupnog čovječanstva, tako i ono već danas postaje. To pokazuje u cdnos drugih naroda, koje je Tito posjetio i koje nije, prema našoj borbi, slobodi, dostignućima. Titovo ime danas izgovaraju sa ljubavlju ljudi svih boja i rasa, misleći na svoju borbu i slobodu, na svoj put u bolju budućnost.

Titov odnos prema čovjeku posebna je osobina njegovog lika. Čovjek je njemu uvijek prva misao na koju je vrijedno živjeti, boriti se i stvarati. U čitavom Titovom djelu čovjek je stup kome je sve podređeno, kome sve služi. Ta velika plemenita ideja prožeta omnim duboko-ljudskim, što leži u duši čovjeka, bojila je sva njegova debla u toku revolucije da bi danas prerašla u nešto bitno, novo bez čega ne može biti pravih socijalističkih odnosa ni istinskog progrusa.

Na kraju što reći više o Titu što nije dorečeno. Ali, neka se zna da od dana kada se prvi čovjek naših slavenskih predaka našao ovdje, kada se naselio pored voda Jadran, Save, Drine, Morave, Dunava i Vardara, ovaj pedalj zemlje nikada nisu mimošle ni jedne rušilačke i osvajačke horde, ni jedan razulareni bijes uništavajući ljudskog — prosti rečeno u ovom našem

kraju ogledavao se svejedančko u svoj svojoj golotini, i mnogo teže od toga, čudni i neprestani dođi i zagrijaj smrtri i radnja.

I koliko puta samo nas je sahranjivala historija, koliko puta samo ona je nepočitno dokazivala kako mi umiremo i nestajemo neminovno, a ova zemlja i ovi ljudi njeni bukvalni bi odjednom u novim plamovima vedrih rada, slaveti ljudi i svoje ognjište, da na kraju, kao epopeju svojih muka i stradanja, daruju sebi čovjeka radi kojega s panosom ističemo da je naša generacija s tim čovjekom — s Titom imala sreću da bude srce i svijest vremena, da bilježi i osvaja nove puteve.

U svim našim dosadašnjim uspjesima, u riječima i na djelu izražavali smo bezbrojni puta svoju neograničenu ljubav i povjerenje tom revolucionaru, vo skovodu, državniku, temu drugu i čovjeku, našem rodjenom Titu, pa mu i ovom prigodom uz njegov sedamdeseti rođendan otvaramo naša srca i želimo da nam još dugo poživi za sreću i procvat naše domovine, za punu pobjedu misli i ideje neumrlijih velikana Marka Engelsa, Engelsa i Lenjina i za brzu izgradnju socijalizma i sretnog života naroda Jugoslavije.

Neka dugo živi u sreći i ljubavi naših naroda drug Tito!

PUTOVIMA SRCA

Štafta mladosti je jedinstvena manifestacija narodne slobodnosti — smotra i slavlje istovremeno. Ovo je 18 godina da prvo štafta omladina i narod Jugoslavije upućuju drugu Titu rođendanske čestitke. Srebrena palica prolazi zemljom u beskrajnoj koloni mladosti od ruke do ruke, od selo do selo, od grada do grada; u svakom trenutku prenošenja ili primopredaje putevima štafta ponavljaju se slike dočeka i ispraćaja. U šaronilu proljetnih boja sve jedna lješpa od druge, a svuda osjećanje je isto: poživio nam druže Tito još dugo godina.

N ovih nekoliko običnih, iskrenih riječi su se čitavim putem do Beograda, kroz sve narodne republike, pozdravi, čestitke, zelje — izražene cvijećem, poklicima, izgovorenje na svečanim mitingima ili napisane na obojnom bijelom komadiću papira kao poruka sa kojom se svačak godine obnavlja u proslavi Dana mladosti.

Ove godine još aprila mjeseca štafta je krenula iz Jesenice — radničkog gradića Slovenije, sa sjevernih granica naše zemlje, ispraćena u dekoru zastava, prvi proljetnog cvijeća i neokopljjenih snježnjova. U 17 prethodnih godina štafta je kretala uvijek iz drugog kraja zemlja — sa Tjentišta, iz Podgorice, Užice,

(Nastavak na 2. strani)

SUVREMENICI O TITU

Ličnost Titu, njegovo veliko djelo u borbi naroda Jugoslavije za slobodu, njegov ugled državnika i borca za mir u suvremenom svijetu, donijeli su jugoslavenskom predsjedniku najveća priznajna istaknutih svjetskih ličnosti. Njegovo ime izgovara se s neškrivenim poštovanjem na svim kontinentima. Citirat ćemo samo neke od tih brojnih izjava.

PREDSEDNIK UAR NASER:

— Vi ste nam dali najbolji primjer kako se čuva i brani sloboda.

PREDSEDNIK SUDANA ABUD:

— Uvijek će se pamtitи da ste Vi, gospodine predsjedniče, u vrijeme kada snage zla nisu nailazile ni na kakvu prepreku u svom pohodu, pozvali Vaš narod da se odupre tim snagama, da ste bili istinska nada u slobodu i pravi simbol pobjede.

FELDMARŠAL MONTGOMERY:

— Mnogo sam slušao o borbama partizana za slobodu Vaše zemlje i o nastojanjima, posljice izvojevane pobjede, da s maršalom Titom organizirate državu na novim osnovama. Divim se onome što je maršal Tito uradio i onome što Jugoslavija sada želi, a to je dugi period mira.

FRANCUSKI POLITIČAR MANDES FRANCE:

— Prema maršalu Titu gajim osjećaje dubokog divljenja. Šef jugoslavenske države zasluguje najdublje poštovanje svih, pa čak i onih koji ne dijele njegova politička mišljenja, već i zbog njegove čvrstine i vjernosti vlastitim idealima.

PREDSEDNIK TUNISA BURGIBA:

— Tito je borac koji je čitav život posvetio trijumfu slobode i dostojarstva.

AMERIČKI JAVNI RADNIK ELEONORA ROOSEVELT:

— Ljudi u Jugoslaviji znali su, da je Tito živio kao oni, da se borio s njima uz rame za slobodu, da je stradavao s njima i da iškreno radi na ponovnoj izgradnji zemlje, nastojeći istovremeno da im pruži bolje mogućnosti u životu.

PREDSEDNIK GANE NKRUMAH:

— Borbe koje ste vodili, kao hrabrost i odlučnost koju ste ispoljili da usprkos svemu u ovim borbama pobijedite, poslužit će kao veliko nadahnuće nama, koji na afričkom kontinentu još uviđejmo rat protiv zala imperializma i kolonijalizma.

ČLAN GRČKOG PARLAMENTA MANENTIS:

— Maršal Tito je danas najistaknutija ličnost naše epohe.

BIVŠI PREDSEDNIK BRITANSKE VLADE CHURCHILL:

— U maršalu Titu partizani su našli izvanrednog vođu koji se proslavio u borbi za slobodu.

CAR ETIOPIJE HAILE SELASIE:

— Svet sa divljenjem prati izvanredni elan kojim Vi neuromno nukovodite sudbinom svoga naroda.

PREDSEDNIK INDONEZIJE SUKARNO:

— Svojom društvenom ideologijom Vi ste u stvari gradimir sjeti.

KOMEMORACIJA RADI KONČARU

Na šibenskom stadionu na Sušićevcu, na mjestu gdje su prije 20 godina, 22. svibnja 1942. godine, talijanski okupatori strijeljali sekretara CK KPH i narodnog heroja Radu Končara i još 29 drugih revolucionara i rođenjivača iz Splita i okolice, u utorak prije podne održana je komemorativna svečanost. Na betonske stupove, na kojima je izvršena egzekucija, položeni su vijenci političkih i boračkih organizacija, narodne vlasti i poduzeća. »Ponošimo smo na narodnog heroja, čije ime nosimo« — piše na velikom vijencu kojeg je položilo pet radnika zagrebačke tvornice »Rade Končara«. Minutom šutnje odana je počast palim herojima.

— O —

20-godišnjica stvaranja JRM i pomorstva

Mineri zarobili fašističkog vojnika

Ali to su bili njihovi domaći ljudi i poznaci, rezonirali su mineri. Budući da se sada radi o jednoj grupi nepoznatih lica, koji nisu bili u Kornatima s namjerom da se tremuntin sklopi, već se radi o jednoj partizanskoj operativnoj jedinici, koja će svojim razornim djelovanjem u pozadini neprijatelja u namjeru mukuti ljudi u Kornatima, mineri su ozbiljno suđeni ali u pozitivno reagiranje tog stanovništva. Kazali već iprvi kontakt sa stanovništvom na otoku, i njihovo sumnji, međutim, nije bilo osnove, a to su Smokvici, Škul u, Žaknu, Lavs i Opatu, u kojima su osjetili simpatije prema sebi. Oni su brzo osvjeđeni da je taj narod kao i onaj u Šiboru u Murteru uz narodnooslobodilački pokret, da smrtno mrzi talijanskog okupatora, da je spremam na svestranu saradnju s partizanima makar i po cijenu velikih žrtava. Ta njenjica im je dala hrabrost i uvjerljivo uverenju da će zadaci na vađenju mina biti sigurno izvršeni.

Medutim, vađenje mina i eksploziva u Kornatima je samo jedan dio zadatka koji su imali mineri, dok drugi — prebacivanje tog eksploziva na kopno — je sastavni dio istog zadatka. Put me eksplozivu na teren Vodica, a edatle dalje unutrašnjost, vodio je preko sektora Žirja i Šiprija, kome je trebalo jednako osiguranje. Još je u definitivnog prilaženja serijskom vadenjem mina, mineri su otisli da ispitaju i taj teren. U tom su se cilju jedne noći krajem jula iz raka približili jednoj ribarskoj svjetiljci, koja je svijetila na plavu ribu u uvali Velika Nozara na zapadnom dijelu otoka Žirja. Upravo su namjerili na Rodin Jakova pok. Jose iz Prvića, koga su poznavali od prije kao aktivistu OP-a. Kod njega su se mineri interesirali druga Bilan Darinka, koji je bio sekretar novne organizacije KP i predsjednik ilegalnog

narske jedinice i rukovodstva NOP-a na terenu Vodica, baza za snabdijevanje i za prevoz izvanrednog eksploziva. Drug Lakoš je u tu svrhu stavljen minerima na raspolaženje jednu ribarsku ladanu u dogovoru sa njenim vlasnikom Andrijom Radovčićem pok. Tome, i u njoj šest omiljenača i to: dva sina Andrijina Ante pok. Cvitan, te Radovčić Martin pok. Cvitan, Jelovčić Mile Franin, Radovčić Martin Ivin i Radovčić Ivo Ponc.

Dok su mineri hvatali vezu s Kaprijama dogodio im je jedan nepoželjan incident. Naime, oni su, ne znajući da se na obližnjem otoku Kaknu nalazi jedan vod talijanske mornaričke milične, pristali jednog jutra rano na sjeverozapadnu stranu tog otoka. Tamo ih je primjetio jedan seljak iz Kaprija koji je bio u svom vinogradu, pa im je prišao upozorivši ih da se sklonje, jer svakog jutra jedan čovjek vojnički naoružan puškom obilazi otok, pa legitimne svaku ladanu koja na otok pristane. I upravo kad su mineri htjeli postupiti po upozorenju i odvezati čovjeka privezan za obalu, nađe jedan fašista s puškom na ramenu i pošto više nije bilo vremena za odstupanje, drug Grubeljci se bio riješio da pada na fašista, ali su ga ostali u toj namjeri spriječili. Po hitnom dogovoru dvojica minera i to Ante Đurković i Vladimiro Martin izadu ležernu iz lade i podu goloručki u susret fašistu praveći se nevještiti. Ovaj pride ladi bliže i zatraži dokumente. U tom času počeo je skidati pušku s ramena, ali nije imao vremena, jer su ga četiri snažne ruke stope, zapele mu usta, razoružale ih i kao prtljag bacile u ludu. Kako je fašista opazio da se nalazi u rukama partizana, sav je obdario te poluo plakati i tražiti milost. Minerska jedinica neseći sobom jedinstveni teret-prvog ratnog zarobljenika — odmah je ispoljila u pravou Kornata i stigla pod otok Lavs. Tamo je zarobljenik bio podvrgnut ispitivanju, jer se ispostavilo da govori hrvatski, budući da je bio redom iz Arbanasa kod Zadra. Njegovoj molbi da ga se uputi višoj partizanskoj komandi nije moglo biti udovoljeno, pa su mu sudili sami mineri po prijekom postupku.

Sada se toliko moglo pritići serijskom vađenju mina.

U poletnim danima meseca augusta mineri su izvadili 16 komada. Vaddili su ih pretežno između Opata i Škulja, pa Škulja i Kumbe.

Budući da im lada ni po prostoru a ni po poslovosti nije mogla poslužiti ujedno kao skladište, to su se oni pobrinuli za jedno privremeno skladište koje su pronašli u jednoj podvodnoj pećini na zapadnoj strani otoka Veliki Garmenjak.

Pošto su osjećali potrebu za jednim predahom poslijepo gotovo mjesec dana provedenog neprekidno na moru, kao i potrebu da se rastereće izvanrednog eksploziva, mineri su iskoristili prvi dolazak pomorske ekipe iz Kaprija, pa su uzele sav izvadeni eksploziv na našin da jo posmolači ukrca 10, a oni preostalih 6 buradili i tako natovareni otplovili su u pravcu Kaprija. Dolaskom noći na Kaprije u uvali Uličnoj je izvršen pretvor i onih šest komada eksploziva u ladi iz Kaprija, a minerska lada je bila potopljena u potonutoj uvali sa sjeverne strane radi tajnosti i kognje je bio ostavljen jedan stražar, dok su ostali mineri zajedno sa drugovima iz Kaprija u njihovoj ladi otisli na istovar eksploziva na poluotok Šrimu i pristali u predio »Malog Dvorca«. Materijal je preuzeo odgovorni teren pok. Vlahov Blaž-Ilja.

Tom prilikom mineri su imali namjeru da ostanu koji dan na terenu Šrimu radi odmora i da se opskrbe rubljem i ostalim potroštinama, ali im je pok. Ilja predocio tešku situaciju na tom užanom terenu zbog talijanske racije, koja se je pripremala i savjetovala da se vrati na more.

(Nastavak će se)

Putovima srca

(Nastavak sa 1. strane)

Đevđelije... iz mesta koje evo- ciraju sjećanja na prošlost ili znamenitog u današnju izgradnju.

U 18 godina Štafeta mladosti, koja je isprva do 1957. godine nosila naziv Titova da bi ga om-

ladića promijenila po Titovoj ladjama, prošla je putevima zemlje razdaljinu veću od 800 hiljada kilometara. U nošenju štafetnih pozdrava sudjelovalo je više milijuna mladića i djevojaka. Svake godine netko drugi između njih studentica iz Sarajeva Ada Madić koga mladi sami izaberu uručuje

drugu Titu 25. maja srebrnu štafetu palicu sa pozdravima, željama i rodendanskim porukama. Ovogodišnje pozdrave za njegov sedamdeseti rođendan izvršiće s štafetom mladića i djevojaka. Svake godine netko drugi između njih studentica iz Sarajeva Ada Madić koga mladi sami izaberu uručuje

J. V.

Prva publikacija Pedagoške akademije

Pojava »Pedagoških priloga« predstavlja jedno zaista prijatljivo iznenadjenje. Prva visokoškolska ustanova u našem gradu objelodanjuvaju ove publikacije javno je manifestirala osnove svog djelovanja, koje, kako je to istaknuto u uvodnom napisu direktora Akademije prof. Ante Supuka, »obuhvaća ne samo odgojno-obrazovni proces u stvaranju nastavnika za potrebe naših osnovnih škola nego i naučnoistraživački rad kao doprinos unapređenju pedagoške prakse i teorije, što u svakom slučaju znači aktivan i studijski prilaženje svremenim pedagoškim dostignućima, i k tome kao treću djelatnost i rad na usavršavanju nastavnika osnovnih škola«. Ovo je jedan od prvih pokušaja u okviru školskog našem području da se na ovakav način djeli na jednom širem planu odgojno-obrazovne djelatnosti. Prosvjetni radnici koji rade u osnovnim školama na našem kotaru, odnosno, kako je to navedeno, »znanstvenog prilaženja problemu vrednovanja nivoa znanja u pojedinim školama našeg kotara«. Svišnje je naglašavati koliko će ovaj materijal korisno poslužiti nastavnicima matematike i umnapređenju nastave njihovog predmeta i stvaranju pravilnog kriterija pri vrednovanju znanja učenika.

Prilizi »Vedri dani djetinjstva« (Marinigalje uz čitanku za III razred osnovne škole) učiteljice

samo oni, »Pedagoškim prilozima«

Vježbaonice Olge Supuk i »Do-

zavještajima

Listajući »Pedagoške priloge«, bila je ovim prijeko potreban odmah poslijepo osvrta prof. Supuka na prvu godinu rada Pedagoške akademije naši ćemo na vrlo interesantan prilog prof. Filipa Jelavića iz Zavoda za školsku. »Što nam je pokazala primjena testa računanja napomenet u nekim školama našeg kotara«. Rezultati izneseni u ovom prilogu dobiveni su na osnovu prvog pokušaja vršenja naučne analize pomoći testova u našem kotaru, odnosno, kako je to navedeno, »znanstvenog prilaženja problemu vrednovanja nivoa znanja u pojedinim školama našeg kotara«. Svišnje je naglašavati koliko će ovaj materijal korisno poslužiti nastavnicima matematike i umnapređenju nastave njihovog predmeta i stvaranju pravilnog kriterija pri vrednovanju znanja učenika.

Prof. Lazar Aksić svojim prilogom »Razvijanje naučnog shvaćanja svijeta u nastavi historije« nastojao je da nastavnicima koji predaju historiju u osnovnim školama dade upute kako će pojedina gloglavija ili historijske događaje osvjetljivati marksistički kako bi se postigao jedan od najvažnijih zadataka nastave historije tj. »pružanje osnove naučne, na dijalektičko-materijalističkim osnovama zasnovane slike o svijetu«.

Osnovna teza koja provjerava u njegovoj studiji jest da »rad učenika na izučavanju historije ne smije se svesti na prepričavanje historijskih činjenica, nego treba nastojati da učenici samostalno zaključuju, tako da znanje postane njihovo uvjerenje«.

Nastavnicima historije u obradi Narodnooslobodilačke bombe na našem području bez sumnje će mnogo koristiti prilog »Spomen-ploče NOB-e u našem gradu i njihov značaj u nastavi osnovne škole« prof. Tomislava Eraka, koji je sasvim lijepo uočio da se pomoći spomen-ploča, kojima su označeni svi najvažniji događaji u našem gradu za vrijeme NOB-e, može upoznavanje učenika s tim događajima napraviti mnogo zanimljivijim, konkretnijim i bližim. Podaci koje je iznijedio također za nastavne vrijednosti materijal, a korištenje ilustracija pomoći epidjiskopu će svakako dobro doći.

»Pedagoški prilozii« završavaju se kratim radovima s metodskim uputama namijenjeni fizičku predmetnim nastavnicima, koje će oni svakako znati da koriste u svom radu. To su: »Primer grupnog rada na satu matematike« prof. Nevenke Matković, »O koristenu dijagramima i grafikona u nastavi fizičke« prof. Jere Šižgorića i zajednički prilog profesora fizičke kulture Živane Vučić i Milivoja Petkovića »Fizički odgoj u dobi 11/12 godine«.

I na kraju, bili bismo nepravedni prema kolektivu »Stampa« ako ne bismo pohvalili tehničku dotjeranost i korektnost publikacija. Obrada naše komune u šibenskim osnovnim školama do-

Branko Belamarić

NAŠ DAN

Koje bi sve riječi prepune bjeline cvijeća trebalo svake godine govoriti za ovaj dan, koliko bi lepršavih pjesama trebalo čuti što ih vole srca? I kuda sve poći da se sagleda, nedoglem ustalasane ljepote mladosti što se budi i preljeva i talasa preko obala sreće i radosti, koja je sretna zbog sebe i zbog drugih i koja osjeća da posjeduje bezbroj ruku i da im je posla uvijek malo?

No treba daleko, jer je u čitavom našem životu razgranat ritam mladosti ona je u svemu i sve je istovremeno u njoj. Mj želimo da ona vječno traje i da se obnavlja i da je sve veća i jača i ljepotom da je sretnija.

Naši koraci i želje dospjeli su svojim letom svuda i nema mesta gdje nismo udarili pečat snage i radosti. I možda će se upitati netko zašto ruke tako čvrsto lome kamen po gradilištima, zašto je buka motora i kompresora postala himna mladosti na gradilištima Autoputa, i možda će nekoga kopati znatiželja za koji dan se sve to stvara i za koga. Neka dolaze pitanja i znatiželje, mi ćemo odgovoriti na sve jer svi odgovori leže u naviljcima u našim nadama, u našim pokre-

tima i svaki udar i svaki prasak kamena po jedna riječ je za odgovor da stvaramo za danas i da se još više pripremati za sutra, koje nam već kuca na vrata i koje će biti daleko veće i srećom sveobuhvatnije da moramo biti i brojniji i snažniji da ispunimo to naše veliko i dragi sutra.

Trebamo li možda reći da je dan našeg ponosa na mjesto i život u našem društvu, na naše mogućnosti i naše uspjehe istovremeno neraskidivo povezan i bezbrojno puta isprepleten sa snagom ljepote i čvrstinom sadržaja neyregledne širine i bogatstva značaja sedamdesetog rodendana druga Tita, čija je riječ naša misao i čija je želja naša sreća.

Ovoga puta nemamo dovoljno riječi da kažemo što sve želimo i koliko osjećamo u vezi s ovim jubilarnim danom, ali imamo dovoljno želja, volje i snage da ostvarimo sve što se stavi pred nas, želimo da prenestemo sami sebe i da dokazemo da smo dostojni tradicije naše. Radosni smo što je malo riječi da se izrazi sve ono što smo postigli i da će ih za buduće naše uspjehe trebati još nebrojeno više.

Cvijeće voljenom Titu

Poslovi pred nama

Aktivnost i problemi omladine izraz su želja i potreba na jednoj strani i ovisnost o mogućnostima razvojnog stupnja društva, na drugoj strani. To govori o potrebi angažiranja mladih u sagledavanju svih pitanja i nužnosti samostalnog i usklađenog djelovanja. Za sada bismo pokrenuli nekoliko karakterističnih pitanja o kojima i u ovom našem listu očekujemo veću diskusiju, a posebno njihovu realizaciju u radu.

- Organizaciono političku izgradnju Narodne omladine i dalje usmjeravati ka jedinstvenom cilju: oslobođanje i razvijanje stvaralačkih sposobnosti u interesu mladih i društva.
- Prevazišli smo »svoju organizaciju« i »svoj aktiv«. Društveni razvitak traži šire relacije osjećanja problema i potreba djelovanja. Zasad sadržajno problemski i organizaciono moramo ići na okvire ko-
- Školi. Kvalitetnije i savremenije obrazovanje.
- Daljnja demokratizacija odnosa unutar organizacije i u cijelokupnom društvenom životu garancija su za pravilan i bogat rad.
- Školovanje na II stupnju postala je potreba savremenog života. Današnje prilike na tom planu stvaraju teškoće i nije lako naći povoljno rješenje.
- Svjedodžba je jedini ozakonjeni dokument o »vrijednosti« učenika, ali ona ponekad ne odražava kvalitete koje traži socijalističko društvo. U vrednovanju učenika trebaju elementi koje zahtijeva današnji i sutrašnji život — doživjeti svoju afirmaciju.
- Materijalni problemi mladih: stanovanje, ishrana, zaposlenje, društveni život i

Foto: S. Č.

Četa komandira Vinka Arasa

Uspjeh šibenskih graditelja

Po završetku II takmičarskog perioda omladinskih brigada na Autoputu, Glavni štab ORB-a dodijelio je naselju »Pohorski bataljon« u Cupriji prelaznu za-tavicu za organizaciju unutrašnjeg života u protaklom periodu. U tom naselju je u prošlom mje-

secu boravila samo XIII šibenska ORB »Zdravko Begić«, pa je to isključivo uspjeh naših graditelja. Isto naselje bilo je istovremeno i jedan od najozbiljnijih kandidata za prelaznu zastavicu za uspjeh na gradilištu. Našim graditeljima koji se nalaze među najboljim na Autoputu u ovoj smjeni želimo mnogo uspjeha i upućujemo srdačne pozdrave.

Rastanak sa selom

Kada je proljetos mladić Marko V. iz sela Kljaka odlučio napustiti selo i motiku pali su u vodu svi planovi što su u roditeljskom domu kovali za njegovu budućnost.

Kamo ćeš sine? pitali su roditelji suznih očiju.

— U grad, tražit ću bolji posao od ovoga, kratko i jasno odgovorio je Marko.

Taj odgovor je rastužio majku, a oca zabrinuo, ali Marko je svejedno otišao u Split, iznajmio sobicu i zaposlio se. Nitko ga nije mogao odgovoriti od njegova nauma.

Otada je prošlo pola godine, a Marko skoro svake nedjelje navrati u selo. Dolazi da uvjeri oca da u gradu postoji bolji život, da čuje spontani splet čobanskih zvona i seosku pjesmu čiji se zvuk gubi u mirnom prostoranstvu brda i širokog kamejara.

Majka je radosna kad ugleda sina u novom odijelu, a otac se pomirio sinovljevom odlukom.

Markovim putem otišla je i djevojka Mara iz Kanjana. I nju su roditelji sprečavali, ali ona je bila odlučna otišla je u Bosnu i zaposila se u nekom poduzeću daleko od svoga kraja. I za stan se snašla, a ponekad navrati u selo da vidi roditelje i drugarice i sjeti se djetinjstva.

Odlaze tako mladići i djevojke iz sela drniške komune, odlaze iz malih iskaišanih njiva, vino-gradića i kraških polja. Odlaze mamljeni pozivom metalne huke mašina i tvorničkih sirena.

Široka migracija zahvatila jeovo područje i sela pomalo ostaju

pusta bez mladih. Oni odlaze u gradove da bi zauvijek napustili život u kamenjaru koji je donio samo patnje i malo hrabe. Mladići koji navrate nedjeljom u selo donesu poklone, jedan dio plaće i uopće dah života za koji se do tada malo znalo u ovim selima, a koji sve više privlače one u čijim rukama zvoni motika.

Zbog toga nije ni čudo što u Općinskom komitetu Narodne omladine NOH-e Drniš kažu da u selima ima malo mladića i da je rad mjesnih omladinskih organizacija splasnuo. I tako sela bez mladića postaju tužna i pomalo tuda.

Iako je ta migracija ocjenjena kao vrlo pozitivna, ona ima i drugu stranu medalje, naročito kad se poveže s unapređenjem poljoprivredne proizvodnje, gdje se računa na mlađe koja na značajnu snagu koja će utjecati na brže preobraženje sela. Na području drniške komune postoji nekoliko poljoprivrednih zadruga, ali među zadružnim članstvom je svega nekoliko omladinaca. Njih nema ni u zadružnim savjetima.

S druge strane omladinci koji učestvuju u poljoprivrednoj proizvodnji u privatnom sektoru iz objektivnih razloga, a ponekad i zbog nesavremenih shvaćanja starijih, teško mogu biti što učiniti u mijenjanju i unapređenju odnosa na selu. Takve pojave često su sputavale inicijativu mladih.

Omladina izražava mišljenje da je došlo vrijeme da zadruge

Iz organizacija

U posljednje vrijeme omladinski aktivni i organizacijski na području našeg kotara unose sve više elana u svoj rad. Proljetni dani to omogućavaju i već se uvelike organiziraju dramske priredbe, sportski susreti i slično. Neke organizacije također, tek sada ozbiljnije aktiviraju svoje članstvo dok imaju i takvih kojeg još nisu našle pravo mjesto. Posjetili smo neka mesta i zainteresirali se za rad mjesnih omladinskih organizacija.

DANILO GORNE

Na godišnjoj konferenciji NOH-e Šibenik omladinskoj organizaciji Danila Gornjeg dodijeljena je zastavica za njen aktivni rad. Načelnici vid aktivnosti jesu predstave, meduseoska takmičenja u nogometu, šahu i streljaštvu a najmilija zabava je ples. Na podizanju spomen-ploče u Danilu omladinci su dali gotovo način da dobivo vrijednih sati i na taj način omogućili da se podigne imponantni spomenik 36-orači palih boraca. Upravo sada izgrađuju novo igralište, popravljaju školsku zgradu. U njihovu mjestu djeluje i marksistički klub pod nazivom »Klub daka«, a kao predavači nastupaju omladinci. U organizaciji je učlanjeno i aktivno surađuje velik broj omladinički, tako da u Danilu gornjem ne-

ma omladinca i omladinku koji nije član Narodne omladine.

KONJEVRATE

Iako u Konjevratima postoji pogodna dvorana s pozornicom i niz drugih uvjeta, omladinska organizacija slabo radi. Možda je jedan razlog u tome što je selo raštrkano i omladinu je teško okupiti. Upravo sada omladina aktivno učestvuje u elektrifikaciji sela. Počeli su uređivanjem dramskih komada za Dam mladosti, a zahvaljujući pomoći Tvoriličkog komiteta NO-e u Lozovcu i sportska aktivnost se razvija. Dakle, postoje svi izgledi da će i u Konjevratima poći na bolje. I načać, treba napomenuti da su prosvojiti radnici izolirani od omladinske organizacije.

KRALJICE

U Kraljicama ne djeluje omladinska organizacija. To nas je začudilo, ali su nam mladići i djevojke davali ovalko obrazloženje. Predsjednik omladinske organizacije otkao je na posao u jedan dalji grad i organizacija je prestala raditi. Sekretarijat se uspavao i rad je zamro. U svakom slučaju u vezi s nastalom situacijom o Kraljicama bi trebalo povesti malo više računa.

SLIVNO

Omladinska organizacija u Slivnu radi pod vrlo teškim uslovima. Nemaju prikladnih prostorija, sastanci se često održavaju u prirodi, a zabavu ili neku družgu aktivnost zbog toga je nemoguće organizirati. Omladina se naročito angažirala u lokalnim radnim akcijama i sportskim susretima. Učestvuju u popravljanju putova i izgradnji Društvenog doma. Organiziraju se takmičenja u šahu i streljaštvu s drugim selima, isto uvežavaju nekoliko komada koje će izvesti za Dam borca prilikom oblikovanja spomen-ploče. S istim programom će obitati i neka okolna mjesta.

DUBRAVA

Rad omladinske organizacije u Dubravi stagnira. Samo povremeno se održavaju mlesni, priredbi ili igraju utakmice. Omladina je učestvovala na takmičenju seoskih dramskih sekcija u Rakovu selu, koje je organizirao Tvorilički komitet NO-e Crnica na inicijativu Općinskog komiteta NOH-e Šibenik. Ali, ni tu nije postignut značajniji uspjeh. Članarina se također ne plaća redovito, a članovi sekretarijata mjesnih organizacija su prilično nezainteresirani za rad. Jedina rada akcija u posljednje vrijeme bila je popravljanje školskog krova.

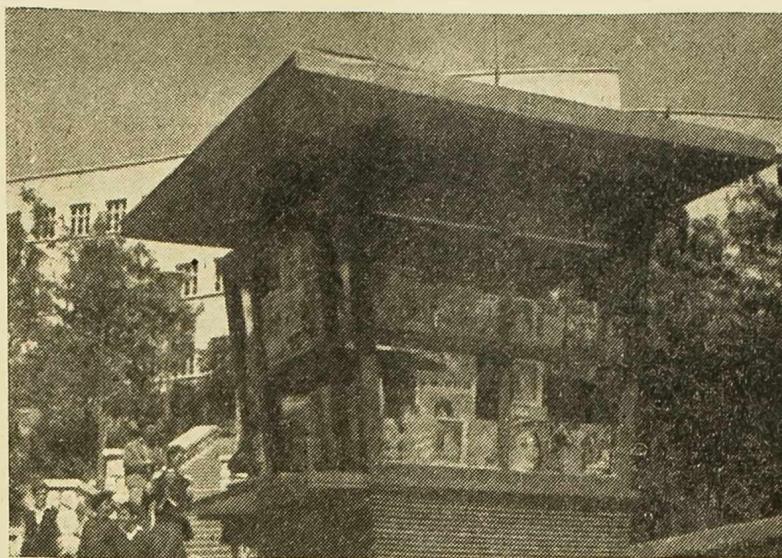
Nikola Lucić

(Ekonomski škola Drniš)

Jakov Vučenović

Naša anketa

UKUSI ŠIROKE ČITALAČKE PUBLIKE RAZLIČITI SU. ALI U VEĆINI SLUČAJEVA LEKTIRA NIJE ODABRANA NA OSNOVU NEKIH UMJETNIČKO-ESTETSKIH STANOVISTA. TAKO SE DEŠAVA DA NAJVEĆI BROJ ČITALACA, A NAŽALOST I OMLADINE, ČITA DJELA KOJA SE PRETEŽNO SVRSTAVAJU U RUBRIKU »ŠUND«. U NAŠEM GRADU U MJESECU MARTU PRODANO JE 1190 ROMANA »X-100«, 390 MALIH ROMANA, A SAMO 200 PRIMJERAKA »TELEGRAMA«. U APRILU JE PRODANO 1162 ROMANA »X-100«, 560 MALIH ROMANA, 685 PRIMJERAKA ROMANA U NASTAVCIMA »LJUBAV SA HAVAJA« SAMO 170 PRIMJERAKA »TELEGRAMA«. ČITAOCI OVKVE LITERATURE PRETEŽNO SU MLADI LJUDI. ZBOG TOGA SMO SE OBRATILI NEKOLICINI KULTURNIH I JAVNIH RADNIKA I OMLADINACA DA NAM ODGOVORE NA PITANJE:

Jedan šibenski kiosk je prepun šund-literature

Što mislite o šund - literaturi?

LAZAR AKSIĆ, pedagog:

— Sund-literatura i po sadržaju i po obliku ne može se prihvati u savremenom životu mladih u socijalizmu. Podloga iz koje je ona izrasla nalazi se u kapitalističkom sistemu, i to baš u onim elementima te društvene strukture koji se raspadaju. Onda ona nije odraz savremenog kretanja k napretku, nego odraz bespomoćnosti onih koji nestaju.

ZIVKO BJELANOVIĆ, direktor Učiteljske škole:

— Ovo je pitanje, čini mi se, vrlo aktuelno, jer se postavlja u vrijeme kada naša omladina sve više čita romane tipa »X-100«, a zaboravlja da pored takve postoji i ona druga literatura.

Danas živimo vrtoglavim tempom, a omladini je uvijek bilo svojstveno da sanja i mašta, da se zanosi idealima. Ona na taj način izvljava ono što ne može iživiti u stvarnosti. Sund-literatura obiluje vrtoglavim obratima, nevjerovalnim zgodama: ona opisuje svijet mašte, idealne i idealizirane ljubavi, a sve sa težnjom da zagolica maštu čitalaca koji nemaju razvijen smisao za kvalitetno i umjetničko. U toj podudarnosti prirode mlađih ljudi i predmeta ove literature i vidim razlog da današnja omladina čita i prati ove jeftine publikacije.

NIKOLA PERKETA, upravitelj Gradske biblioteke:

— Što je to uopće šund-literatura? Ukoliko se pod tim podrazumijevaju romani »X-100« i oni u nastavcima, onda bi ih trebalo osuditi.

Uostalom, čini mi se da nijedna literatura nije štetna ukoliko ne stvara rasne religiozne ili slične predrasude.

ANTE BUMBER, direktor Industrijske škole:

— Sund-literatuру mlađež čita mnogo zbog toga što ona najbolje odgovara njihovu uzrastu, jer naša, i uopće literatura, oskudjejava omladinskim djelima, te oni u pojedinim šund-romanima nalaze ono što ih privlači. Općenito šund-literatura je štetna, ali se u posljednje vrijeme vrši selek-

cija kod većine izdavačkih kuća, izuzetak su »X-100« romani.

Naši učenici, naročito u višim razredima, ne čitaju šund-literaturu, jer su više zaokupljeni stručnom literaturom, koja im je potrebna za pojedine stručne predmete iz kojih nema udžbenika i sami su prisiljeni da traže prikladnu literaturu. Znači, nedostatak vremena.

DUŠKO MAŽIBRADA, maturant:

— Sund-literaturu ni u kom slučaju ne možemo prihvati kao literaturu, jer je ona u biti tuda našim društvenim zbivanjima i kretanjima, a s druge strane ona je bez ičega kulturnog i estetskog u sebi. Ako u njoj susrećemo pijanice, detektive, kriminalce, romantične ljubavnike itd. dakle, elemente koji karakteriziraju prošlost jednog društvenog sistema i njihovu bespomoćnost, onda je nama to svakako tuđe, jer se mi nalazimo na putu progresa i preobražaja. Cinjenica da velikim dijelom omladina čita tu litera-

turu, govori se da i te kako nad tim problemom moramo se zamisliti i odbaciti taj korov iz našeg svakidašnjeg života, a orientirati se prema onome što je umjetnički i estetski vrijedno.

MILAN ŠKROBONJA, službenik:

— Vrlo loše. Kod nas je šund-literatura prilično uzela maha, i u svakom pogledu negativno djeluje na našu omladinu. Kiosci su nam prepuni »X-100« i sličnih romana i nažalost imaju dobro prođu, a mnoga lijepa djela ostaju zaboravljena. Kada upitate nekog omladincu, zašto čita takve stvari, on će vam odgovoriti da je to »napeto«. U svakom slučaju trebalo bi više pažnje posvetiti negativnom utjecaju šund-literaturi na omladinu.

ANTE TROSKOT, đak:

— Jednostavni i jeftimi opijum za nedovoljno čvrste i nedovoljno kulturno uzdignute ljudi, ali opijum koji s vremenom gubi

snagu zbog vlastitog kvaliteta (nekvaliteta). Životarit će još, ali nužno je njeno propadanje.

SREĆKO KALAUZ, maturant:

— Danas ova literatura ima velik broj čitalaca kod omladine. Mislim da ona ponekad nekorisno djeluje na mlade ljude, a ima nekih stvari čije bi izlaganje trebalo čak i zabraniti, jer štetno djeluju na mlade ljude, koji su još uvijek u fazi formiranja.

Kao što se iz navedenih mišljenja vidi šund-literatura je aktualan problem, naročito u odnosu na omladinu. U svakom slučaju trebalo bi nešto učiniti da se čitalačka publika (omladina) na neki prikladan način literarno-estetski izgrađuje, pa bi se na taj način štetnost šund-literature postepeno izbjegla. Uostalom, još uvijek je problematično pitanje što sve spada u šund-literaturu.

Anketu o šund-literaturi i problemima u vezi s njom nastavljamo.

— m —

Mladi matematičar

Na nedavnom republičkom takmičenju mlađih matematičara koje je organiziralo Prirodoslovno-matematsko društvo u Zagrebu, drugo mjesto zauzeo je naš mlađi sugrađanin BOSKO KUJUNDŽIĆ, učenik VI-c razreda Gimnazije. Njegov uspjeh u svakom slučaju jednako je i njegov lični a istovremeno i uspjeh čitave škole. U vezi s tim postavili smo mu nekoliko pitanja.

Otakda se bavite matematikom?

— Matematikom se bavim odavno. Ali pored one matematike koju sam učio u školi, ja sam kod kuće sam mnogo radio. Inače matematiku sam zavolio još kao mali dječak i od tada se aktivno bavim njome.

Da li ste učestvovali na nekom sličnom takmičenju dosada?

— Prijе takmičenja u Zagrebu na našoj školi je također bilo organizirano takmičenje mlađih matematičara. Na tom takmičenju zauzeo sam prvo mjesto i na taj način plasirao

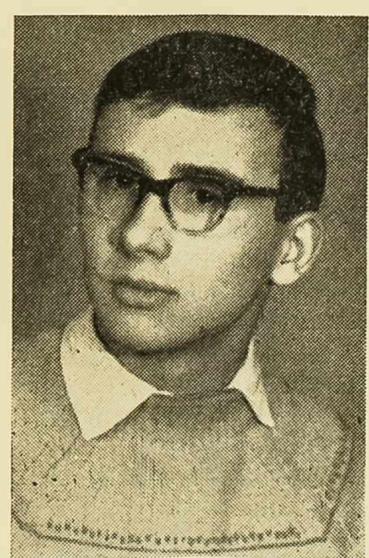
se za finalno takmičenje u Zagrebu.

Namjeravate li se i nadalje isključivo posvetiti matematičari?

— Zauzimanje drugog mjeseca u svakom slučaju za mene znači veliki uspjeh i istovremeno snažan impuls u mom radu. Međutim, ja se ne namjeravam isključivo baviti matematičarom, već mi je želja kombinirati je s drugim prirodnim naukama.

Pored vašeg zalaganja, da li je još možda netko zaslužan za vaš uspjeh?

— Da, u svakom slučaju. Naročito matematička grupa na

mojoj školi koja je odlično organizirana i konstatno radi, a možda pomalo i otac.

S našu strane poželili smo mnogo uspjeha u radu mlađom matematičaru.

Ti nisi plakala

Djevojko, što si svoje vlasi purpurne mladosti
zavila u bujicu radnih pobjeda,
što si sa sobom ponijela sve uspomene
koje će vrijeme sa sobom da porastura
sve skupljeno u žizi,
dugo ćeš prelistavati stramice sjećanja
koje ti je trasa duboko urezala u srce.
A sjećanja djevojko,
ostat će potmno javljanje povratka
i svesti na zajednički trasni znoj.
Možda će zbog toga uvijek biti tebi bliži.

Od uspomena bokoraste ruže
visoko se dižu i svaki dan
postaju mi ljepše i draže.
Misli me nose uspomenama.
Sjećanja su kao stvarnost.
Viđim maslinaste uniforme i pijuke i . . .
I nas dvoje kako očima
hvatamo sjeme ispraćaja.

Sjećam se kao vlat
odlazila si u stroju
s koferom u ruci i
na lijevom džepu s udarničkom značkom.
Mahao sam ti dugo.

Ti nisi plakala.
Bila si ponosna na metalnu finišerovu huku
i na sanjivu bijelu trasu i . . .

Kroz malo vremena opet će topla bjelina
zagrliti naš susret,
opet će osmijesi biti svedeni
na radosnu bujicu,
(A nju je teško, djevojko, zaustaviti)
opet će nam brda oprostiti
što ih rano budimo
i kasno ostavljamo.

Maksim Ožegović

Soba broj 7

Jesen je sumorna vani i siva,
provlači se magla
sjeda na srce i dušu . . .
ispunja čas nadom,
a čas opet zaplovi
u dugu nedoglednu slutnju . . .
Šest kreveta se poredalo
u dva pravilna reda,
na svakom po misao jedna,
duboka i teška je sjela.
Šutnja caruje u pogledu dugu
silom bi htjela
rastjerat sumornost i tugu.

Ulaze bolničarke, doktori,
vedrinom lijekove nose,
a pogledi sa šest kreveta
u dubokoj šutnji
kao da nešto prose.

I po uzdah se koji vine
iz prepunih grudi,
a tako opet oko zasjevne,
nade se radaju
i prostrani široki puti . . .

Suošćenje i ljubav
povezalo je 6 nepoznatih bića,
sve silo se u jedan akord,
što razlijeva se sa njihovih lica.

U bolu svi ljudi su braća,
svih jedna misao spaja,
svi šuteći se razume,
bio to jecaj, plać il nada!

Anranka Bereš

Rezultati natječaja u povodu Dana mladosti

U vezi s nagradnim natječajem što ga je napisao Kotarski odbor za proslavu Dana mladosti za literarne i likovne radove formirana su dva žirija, jedan za literarni, a drugi za likovni dio.

Žiri za literarne radove u sastavu: prof. Ante Šupulk, prof. Živko Bjelanović, prof. Mirkko Urošević i učenik Nikola Popović pregledao je prisjeće radove i dodijelio prvu nagradu za prozu u iznosu od 10.000 dinara radu »Stepenište« pod Šifrom J-37 čiji je autor Jordan Jelić iz Knina. Druga nagrada za prozu u iznosu od 5.000 dinara dodijeljena je radu »Zov daljina« Nade Njegoče. Za poeziju nije dodijeljena prva nagrada, nego su dodijeljene dvije druge u iznosu od po 5.000 dinara. Nagradene su pjesme: »Soba broj sedam«, Aranke Bereš i »Ti nisi plakala« Maksima Ožegovića. Trećom nagradom nagradene su pjesme »Graditeljima Autocputa« Ankice Lampaše, »Rođenje« Saše Jurić, »Beton« Jordana Jelića i »Čeznem« Ratka Žeželja.

Žiri za likovne radove u sastavu Perčin Vitomir, Živko Gojanović i Miljenko Janković pregledao je 115 prisječnih radova. Od natjecatelja iz osnovnih škola nagradio je radove Vujka Milana i Branka Lazinice sa 3.000 dinara, a radove Jurčić Boris, Radišić Nevenku, Todorović Srbe, Žura Ivana i Žura Josipa otkupio. Od radova srednjih škola žiri je odabrao 11 radova od četiri autora i s obzirom na ujednačenost kvaliteta nagradio svakog autora po 3.000 dinara. Nagrađeni su Čuljina Josip, Gojanović Smilja, Lovrić Brančko i Ungaro Anisija.

Nagrade će biti podijeljene na književnoj večeri u kojoj će učestvovati dobitnici nagrada, a bit će priređena u sali DIT-a 24. maja.

Stepenište

Zatvorila je vrata i ostala na stepeništu. Ovaj put nije izgledalo sasvim obično. Za nju je bilo kao most, a mostovi postoje da bi spajali, da bi se voljeli ili mrzili. Uostalom, tako je ona mislila o mostovima.

Stepenište je imalo dvanaest stepenica i vodilo na ulicu, koja se pretvarala u proljeće. Sve je započelo posljednjih dana zime. Dan se zvao četvrtak, i vjerovatno će dugo pamti taj dan. Postala je predsjednik školskog komiteta, a ono drugo jedva je htjela sama sebi priznati. Zajljubila se Prvi put. Nije to ništa neobično za djevoku trećeg razreda.

Pola sata već je prošlo, a ona je i dalje stajala na stepeništu. Tačko obično stoje zaljubljene djevojke, gledaju da li je sve u redu s odjećom, a poslije toga uvjerenje da je sve u redu odlaze, a to uvjerenje je mnogo važno za njih. Ona je to već uradila pred ogledalom, ali je još uvijek, nešto tražila, gledala. Pogled kroz stubišni prozor sukljjava se s njom. Izbjegla je za čas sukljova i posmno gledala stepenište. Zaista je izgledalo kao most. Mostovi se vole, ili ono drugo. Sad je tako mislila i o stepeništima.

U ukočenom pogledu osjećao se nemir. Sukob sa sobom povećao se u trenutku, kad je s unutarnje strane dačke knjižice kroz poluvinski smot ugledala sliku, a kad ju je okrenula: »Tebi majdražoj, tvoj . . .« Srce probijeno strijelom. Nekoliko stihova, koje je tako dobro zna-la napamet. Dirljivo.

— Ako dođe, a ja ne budem kod kuće?
— Sigurno će se naljutiti.
— A zašto bi se morao ljutiti, kad zna da ga toliko volim.
— Osjećat će se prevaren.

Obćala sam mu da dođe kad ne bude mama. A sad? Ne mogu ga obavijestiti da imam hitan sastanak. A sve, sve djevojke govore da je zgodan. Mnoge su preda mnom izjavile da ga žele za mladića. I on to dobro zna. Ali prema meni je uvijek pažljiv, o i ovaj sastanak nije uostalom zakazao.

Sukobi su poplavili stepenište. Bujice misli-sle su niz stepenište i ušle u proljeće. Teško je voljeti. To je sada prvi put osjetila. Djevojka razmišlja na stepeništu. Sama.

Misli sebe Jer je pitanje i odgovor.

Stepenište se pretvorilo u drvore, zidovi su i dalje samo bijeli i ravnodušni.

Na oglasnoj ploči u atriju školske zgrade stajalo je krupnim slovima, da svi članovi školskog komiteta dođu na sastanak, a crvenom je bojom početna riječ »obavezno« s potpisom: Dahma.

A sve mi djevojke zavide. Žarko je dobar, ali i pomoran. Možda me neće više ni pogledati. Sastanak je veoma važan. Za dva dana treba sakupiti brigadu za Autocput. Odabrat će prijavljene mladiće i djevojke. Stvoriti dobro brigadu, jer je potrebno braniti prestiž, kojeg imamo do sada. Pet puta pohvaljeni sa sto pedeset udarnika.

TKO VOLI SVOJU ZEMLJU, TAJ JE I GRADI!

Žarko ne zna za taj sastanak. Doći će sigurno. Penjati se ovim istim stepeništem. Zakući-ma vrata. Zatvorena. Okrenuti se, pogledati stepenište i barem nekoliko trenutaka stajati isto kao i ja.

Gledati nijemo zidove, osjetiti proljeće na stepenicama. Ponovo zakući. Tišina. Oluja u nemu. Neujednačen i mlad i momčalantni pokretima, pokušat će prihvati poraz. Ali mladenički zanos, kojii caruje u njemu, neće dozvoviti ni diskretan poraz. Ne, ne varam se.

Ali on mora donijeti odluku, jer će biti na istome mjestu, i on će misliti sebe, a stepenište je kao proljeće, zidovi samo bijeli.

Kazaljke na satu su je opominjale na brže razmišljanje. Miris rasvjetanih lipa podjednako se brzo šimio prema njoj, školskoj zgradi i prasnjavoj ulici na periferiji, kojom je on već išao.

Počela je ponovo ispočetka. To je već peti put. Mišljenje se svodilo uvijek na isto pitanje. Kroz to vrijeme ništa se nije promjenilo. Zidovi su i dalje bili bijeli, stepenište rasvjetano, ali kazaljke su se žurile.

Dužnost je progovorila kroz njen melanholično srce, jer je u sebi imala mnogo pouzdanja i ljudski način na koji je ona živjela i shvaćala ljudske ideale, pobijedio je sve molove, koji su je sputavali u nedoumici, i nova melodija spojila se s njom.

Zakoračila je. Stepenište je imalo dvanaest stepenica i bilo sasvim isto kao i ostala u novom stambenom bloku. Na posljednjoj stepenici je zastala i skromno dobacila proljeću.

— I ove godine moja brigada bit će udarna. **JORDAN JELIĆ**

Srijedom u 7

JAVNA TRIBINA RADNIČKOG SVEUČILIŠTA

Srijeda, 23. V. — DOGAĐAJI O KOJIMA SE GOVORI. Predavač: Željko Brišta, varniško-polički komentator »Vjesnika«.

Srijeda, 30. V. — JAVNA DISKUSIJA O PROBLEMIMA TRGOVINE I UGOSTITELJSTVA. Sudjeluju: Trgovinska i ugostiteljska komora kotara i trgovinska i ugostiteljska poduzeća.

Dvorana Društvenog doma. Početak u 19 sati.

Tribina mladih

Cetvrtak, 24. V. — LITERARNO VEĆE — Čitanje magazinima radova u čast Dana mladosti. Dvorana Društvenog doma. Početak u 18,30 sati.

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera talijanskog kinematskog filma u boji — »DAVID I GOLIJAT« (do 29. V.)

»20. APRILA«: premijera sovjetskog filma — »POTRAGA ZA AURIKOM« (do 24. V.)

Premijera španjolskog filma u boji — »KARMEN IZ GRANADE« (25. V. — 2. VI.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 25. V. — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.
Od 26. V. — I narodna Ulica Božidara Petranovića

Matični ured

ROĐENI

Zivana, Ante i Tješimire Kursar; Radojka, Lačmanović Zorke; Zoran, Lačmanović Zorke; Joso, Ive i Stane Mikulandra; Sandra, Milivoja i Jelene Vuletić; Sušana, Ante i Nevenke Peran; Andrija, Krste i Ljubice Colović; Boris, Tomislava i Marije Cvitan; Slavko, Paške i Stane Roško; Bojana, Marka i Katarine Bavoržd; Goran, Bože i Danke Pauk; Dragan, Miloša i Milke Zlatović; Marko, Petra i Anice Vulinović-Zlatan; Nino, Jerke i Dušice Carev; Velibor, Josipa i Jakice Pačić; Milan, Save i Marije Amanović; Gordana, Vuje i Stojan Draganić; Edi, Jakovčev Stajšek; Zvonko, Marka i Sinke Džale i Vladimir, Leopolda i Andelke Grgas-Svirac.

UMRLI

Miljević Kuzman pok. Sime star 79 godina; Vojvodin Ante pok. Ivana, star 77 godina; Gvođić Roko pok. Pere, star 74 godine; Ivaz Biserka Markova, stara 17 godina i Živković Sonja red. Bua, stara 35 godina.

DIJABETES I RAD

U organizaciji filijale i Društva dijabetičara i Narodnog sveučilišta u Šibeniku održat će se u nedjelju 27. ov. mj. u dvorani Društvenog doma u 11 sati predavanje o šećernoj bolesti »Dijabetes i rad«. Nakon predavanja bit će prikazan i jedan kulturni film.

Predavač je dr. Rudolf Kovacević, predsjednik Društva dijabetičara Hrvatske iz Zagreba. Ulaz sloboden.

— D —

ZAHVALA

Povodom smrti naše drage i nezaboravne kćerke, sestre i unuke

IVAZ BISERKE

Izmili smo mnogobrojne izrave saučešća i osjetili veliku ljubav i pažnju koju su nam ukažali u ovim teškim trenucima svih naših rođaci, prijatelji i znaci.

U nemogućnosti da svima pojedinačno izrazimo našu duboku zahvalnost, to činimo ovim putem.

Velika hvala svima onima koji su na bilo koji način pomogli i nastojali ublažiti našu neizrecivu tugu.

Zahvaljujemo i svima onima koji su učestvovali u posljednjem ispravcu, te vijencima i cvijećem okitili grob drage nam pokojnice.

Ozalošćena obitelj: IVAZ MARKA

Savjetovanje tribina mladih iz Dalmacije

Tribine mladih i Centri za rad omladinom postali su važan faktor u obrazovanju i odgoju omladine, istaknuto je na dvodnevnom savjetovanju, koje je 19. i 20. o. m. održano u Šibeniku. Ovom savjetovanju, što ga je organizirao Savez narodnih sveučilišta Hrvatske i CK Narodne omladine Hrvatske, prisustvovali su predstavnici narodnih sveučilišta iz kotara Šibenik, Zadar, Split, Makarska i Dubrovnik, zatim Aleksandar Kovačić, sekretar Saveza narodnih sveučilišta Hrvatske, Anka Bartulović, član sekretarijata CK NOH-a i Ilijan Trbojević, rukovodilac Centra za rad s omladinom u Splitu, dok centri u Dubrovniku, Zadru, Makarskoj i Šibeniku u zadnje vrijeme pokazuju stalni napredak.

Na savjetovanju je istaknuto da je radi takovih centara u okviru narodnih sveučilišta pokazao oslikane rezultate ne samo u poboljšanju kvaliteta idejnog i općeg obrazovanja mladih ljudi, nego i u dalnjem jačanju i afirmaciji narodnih sveučilišta. Izra-

UPISI NOVIH UČENIKA U OSNOVNE ŠKOLE

Kako se doznaće u Odsjeku za prosvjetu i kulturu NO-a učenika u prve razrede osnovnih škola izvršit će se 7. i 8. lipnja ove godine, i to djece koja su rođena u 1955. i u prvoj polovici 1956. godine. Upisi će se obaviti u centralnim osnovnim i područnim školama na teritoriju Šibenske općine. Samo u Šibeniku bit će upisano oko 400 djece.

U nekoliko redaka

ONOVIM MJERAMA ZA SREDJENJE DOMAČEG TRŽIŠTA bilo je riječi na dogovoru predstavnika trgovacke mreže, Trgovinske komore i organa Odjela za privredu NO-a Šibenske općine, što je održan krajem prošlog tjedna. Nakon diskusije donijeti je zaključak da trgovacka mreža primi podatke u kojima će biti obuhvaćeno kretanje prometa i cijena po proizvodnjačkim grupama, kako bi se konkretno odredila marža u trgovini na malo. Organ Tržne inspekcije i Odjela za privredu vodit će računa da cijene ostanu na nivou cijena u prosincu 1961. godine.

DO KRAJA OVE GODINE na teritoriju Šibenska bit će dogovrljeno oko 300 stanova, koji se grade u novim naseljima Subićevac, Baldekin, Mažurica i Varoš. Sedam objekata čija je gradnja u toku investiraju Narodni odbor kotara, JNA i privredne organizacije. Među ovim objektima koji će se završiti u ovoj godini ubraja se i jedan od dva neboder, koji se sastoje od 112 stanova.

ORGANI TRŽNE INSPEKCIJE poštali su u zadnje vrijeme mjeru radi sređivanja stanja na tržištu. Oni su u mandatnom postupku kaznili tridesetak osoba koje rade u trgovini i ugostiteljstvu. Kazne se odnose na meštanjanje cijena i zakašanje potrošača.

ZAHVALA

Duboko ozalošćeni smrću našeg dragog supruga, oca i brata ŠARE MIRO (KAŽIMIR)

izražavamo duboku zahvalnost našim susjedima i stanarima, posebno profesorima i dacima II osnovne škole, naročito VI-b razredu, Šibenskim studentima, prijateljima, rođacima i znancima, koji su nam izazili saučešće i našeg dragog pokojnika otpričili do vječne počivališta.

ISPRAVAK

U napisu »Trgovina i potrošači«, koji je objavljen u prošlom broju lista, u jednom pasusu navedeno je slijedeće:

»Neki su diskutanti govorili i o nedavnoj rasprodaji robe u prodavaonicama »Varteks«. Oni su iznijeli mišljenje da je prodaja te robe vršena nepravilno: po prijateljskoj liniji. Mnogi su već prije bili obavješteni, znali su da takvu rasprodaju i prema tome kupili robu. Oni bez poznatih ostali su »kratkim rukavcima«.

Ti navodi, međutim, ne odgovaraju istini, jer prodavaonica »Varteks« u Šibeniku nije u ovog vrsila rasprodaju robe, pa prema tome gornji navodi ne odnose se na tu prodavaonicu.

PRVA IZVEDBA ĐAKA MUZIČKE ŠKOLE

U utorak 15. o. m. u dvorani Društvenog doma učenici Muzičke škole u Šibeniku priredili su svoju prvu izvedbu u ovoj školskoj godini. Prvi nastup nesumnjivo je pokazao rezultate desetmesečnog djelovanja ove škole. Na programu su bila zastupljena odjeljenja za klavir, violinu, violoncello i flautu uz izvođenje kompozicija domaćih i stranih autora. Na kraju priredbe gudački sastav pod ravnjanjem nastavnice Marije Skudar izveo je pet kompozicija 1. Miranova Publika, među kojom su pretežno bili roditelji učenika, toplo je primila prvi nastup, te je na kraju srdačno pozdravila izvođača.

Kuda smjestiti 800 đaka u srednje škole?

I u novoj školskoj godini pred školskim organima stajat će problem: kuda smjestiti sve one koji nakon završenog osnovnog školovanja namjeravaju pohađati srednje i stručne škole. Na teritoriju Šibenskog kotara danas takve škole pohađa preko 2400 djece. Računa se da će ove škole završiti oko 300 učenika. Međutim, prema prvim izvještajima pravo upisa zatražiti će oko 1400 učenika ne samo iz Šibenika, već i iz susjednih općina koje gravitiraju Šibenskoj općini. To su Vodice, Tijesno, Primošten, Skradin, Kistanje i Stankovci. Stanje je u toliko teže, ako se zna da će postojeći kapaciteti do maksimuma ispuniti učenici koji u Šibeniku završavaju osnovne škole, a njih će biti oko 450. Prema tome postavlja se pitanje, a gdje smjestiti onih 800 djece iz susjednih općina koja reflektiraju na upis u Šibenske srednje škole? To bi se, donekle, moglo rješiti, ukoliko bi se nova zgrada osnovne škole na Baldekinu završila do početka nove školske godine, međutim, u to mnogi sumnjuju. Dakle, neće preostati drugo, negoli da osnovne škole rade u četiri, a srednje i stručne škole u dvije smjene. Drugog izlaza, u krajnjem slučaju, neće biti. Na osnovu sadašnjih predviđanja, a s ogranikom na prostorne kapacitete, zbirom na prostorne kapacitete, gimnazija će moći primiti 45 učenika.

Sa godišnje skupštine „Kola“

Nastup na saveznoj smotri u Mariboru

Na godišnjoj skupštini »Kola« razmotrivena je djelatnost ove institucije u proteklom razdoblju, pa je istaknuto da nerедovo došlo je na vježbe još ujvijek predstavlja glavni problem koji mnogo ometa normalan rad. Pozitivno je ocijenjena aktivnost omladinskog zbora, kao i nastojanje članova ovog društva da svoj dugogodišnji renome još više učvrsti među građanima Šibenske općine. Samo u Šibeniku bit će upisano oko 400 djece.

društava Hrvatske odao je priznanje ovom društvu, koje će

pored najboljih pjevačkih zborova Jugoslavije učestvovati na sa-

veznoj smotri u Mariboru. Isto tako u organizaciji »Kola« u Šibeniku će se 3. i 4. srpnja ove godine održati festival pjevačkih zborova sa područja Hrvatske.

Zabilježeno

SINOVI

Sedamdeset četiri godine. Sijeda kosa. Izmorene noge. Vodnjikave oči od godina, od čega li.

Glas kao u djeteta, sa prizvukom gorčice.

Zivot je na izmaku, što drugo. On najbolje zna, da li se isplatio živjeti.

Sedamdeset četiri godine. Penzija od deset hiljada, on i stara.

Stan i svjetlo dvije hiljade. Ostaje osam.

Gura se.

Svakog jutra dolazi do grada, ide na rivu i čeka brodove,

pa onda na stanicu pred zagrebački brzi.

Putnike čeka, u stvari.

— Da vam ponesem kufer, zbrunjeno ponavlja preko dana po više puta.

Poneki putnik pruži kufer ili košaru, a on to onda nosi na ramenu ili gura kolicom, dačući.

Zarada: pet ili deset banki, toliko. Kvarat vina, jeftina marenda ili neka sitnica.

Uvjek me pozdravlja: Zdravo druže!

Ponekad popričam sa starijim.

S gorčinom govorim o sinovima.

Jedan je tu negdje, u nekom primorskom gradu, a drugi vani.

Obojica dobro zaraduju i dobro žive, čuje se.

Salju li nešto? Barem ovaj koji je tu, blizu, sjedi se ponekad oca, siguran sam.

Gorčina je u duši, starome, vidim.

— Nikada ni prebijene pare, moj druže. Ni kući ne navraća, nezahvalni sin, da vidi oca i mater, barem. Žena ima tu svoje prste, znam ja...

Pišu li barem?

— Niti šalju, niti pišu, govoriti stari sa tugom. Barem dva slova, barem pozdrav, to nije teško. Ali, nikada ništa...

Nikada ništa!

Gledam staroga. Vodnjikave oči su vlažne. Možda su to suze, a možda i nisu.

Bilo mi je zaista žao staroga.

Negdje sam pročitao malu, toplu reportazu o sinovima, koji su drugačiji.

Eto, ima i ovakvih.

D. Kučinić

U DRUGOJ POLOVINI LIPNJA Šibenski će dobiti prvu prodavaonicu za samoposluzivanjem. U te su鑕e adaptira se prodavaonica u Ulici Borisa Kidriča. Ova non-stop radnja posjedovat će, pored počastnog sklođišta, potrebne roštiljne uređaje i modernu opremu. U nastojanju da se trgovini Narodne tehničke pomoći u održavanju saobraćaja u gradu.

vina što više modernizira, u toku su radovi na preuređenju prodavaonice. Tako se ustrojstvo očekuje otvaranje deškatesne radnje (b. Denko) koja će poslovati non-stop, te moderno uređene prodavaonice mesec Poduzeća »Tehnometarjal« i »Gradski magazin« također vrše adaptacije dviju

Dana 18. svibnja održana je prva priredba »Malog mikrofona«. Takmičile su se Osnovna škola Perković i IV osnovna škola grad. Ova priredba je pokazala da se zamisao o susretima pionira i pionirskih odreda, koji je ovom prilikom organiziran u čast 20-godišnjice pionirske organizacije i Dama mladosti, potpuno opravdana i potrebna i da ima važan odgojni i zabavni karakter. Gotovo čitava dva sata su 400 prisutnih pionira sa velikim zanimanjem pratili takmičenje pojedinih ekipa.

Kvalitet pojedinih tačaka bio je znatno iznad prosjeka, pa im ponekad nisu nedostajali i elementi duhovitosti (Recitacija o nebeduru i njegovim stanovnicima i tačka iznenadenja učenika škole Perković. Natjecatelji su pokazali znatnu marljivost, koja se očitovala u tački o poznавanju našeg grada. Tu su obje

